notiti vědeckou osobnost Randovu i některé rysy jeho soukromého života a jenž shromáždil četné příspěvky nejen vědeckých pracovníků domácích z oborů, které byly doménou Randovou, nýbrž i jeho ctitelů z ciziny. V říjnu tohoto roku uctí celá universita Karlova památku Randovu akademickou slavností. Jak se dovídá právnická veřejnost česká, bude vzpomenuto památky Randovy i v cizině. Zejména bratrská Jugoslavie, v níž Randa se těší velké úctě, chystá se vzpomenouti Randových jubileí způsobem nikoliv obyčejným.

Jan Krčmář.

K zákonu č. 108/1933 o ochraně cti.*)

Univ. prof. Dr. A. Miřička.

I.

Zákonodárce uvažující o úpravě trestních norem, jimiž má býti chráněn určitý právní statek, musí ovšem důkladně uvážiti, o jaký právní statek jde, zda vůbec trestní ochrany potřebuje i zasluhuje, do jaké míry a jakými prostředky má mu tato ochrana býti poskytnuta. To platí arci také o ochraně cti.

Tu předně se vynořuje otázka, co je vlastně čest. Nehodlám zde reprodukovati a rozbírati četné definice cti, které z různých stran byly konstruovány. Také by to nemělo významu. Pro zákonodárce stačí, uvědomí-li si, že čest, jako statek požívající trestní ochrany, může býti pojímána se dvojí stránky: jednak se stránky vnější, s hlediska objektivního, jako význam člověka v sociálním životě, ve společnosti, tedy jako váženost, které požívá v očích jiných osob, a jednak se stránky vnitřní, s hlediska subjektivního, jako vlastní vědomí člověka o své hodnotě.

Zda má čest býti chráněna proti útokům po obou stránkách výše vytčených, tedy zejména také jako vědomí člověka o vlastní hodnotě, je věcí kriminálně politické úvahy. Vnějším znakem, že zákonodárce chce chrániti čest také po

---

*) Předneseno ve společné schůzi Právnické jednoty v Praze a Československé společnosti pro právo trestní, konané dne 26. dubna 1934.

této stránce subjektivní, je, že trestá činy dotýkající se cti také v tom případě, staly-li se beze svědků nebo v uzavřeném dopise zaslaném uražené osobě samé, tedy i když projev nedošel k vědomí třetí osoby. Zákon č. 108/1933 přiklonil se právem k tomuto mínění, jak o tom bude ještě řeč. A jestliže prof. Kallab (v Časopise pro právní a státní vědu, 1933 s. 379 pozn.) to pokládá za pochybené, poněvadž tu spíše jde o nepřístojnost, o obtěžování atd., než o útok na čest, pak pravím na to jen tolik: tato nepřístojnost může záležeti i v poličku a podle okolností, zejména zachová-li se napadený podle známé poučky písma svatého, může těchto poličků býti i více. Jak viděti, nepřístojnost pro postiženého hodně citelná! Jistě nechceme takovéto činy nechati bez trestu. A máme-li rozhodnouti, zda je v takových případech na místě trest správní (policejní), jako tomu bylo dosud (podle zrušených zákonem na ochranu cti §§ 1339 a 1340 obč. zák.) či potrestání soudní, sluší tomuto zajisté dáti přednost už proto, aby i těmto případům se dostalo záruk soudního řízení a aby koncentrací ochrany cti v rukou trestního soudce byly omezeny možné jinak kompetenční konflikty s úřady správními.

Pokud jde o onu vnější či objektivní stránku pojmu cti jako význam člověka v sociálním životě, v očích jiných osob, je otázka, zda má tu záležeti jen na úsudku veřejnosti, či zda může býti rozhodující také mínění užšího kruhu, zejména prostředí, v němž osoba žije nebo k němuž náleží. Kriterium posléz uvedené vede ve svém extrému k uznání jakési zvláštní stavovské cti. Je známo, že za starého Rakouska byla uznávána zvláštní čest důstojnická, což se jevilo jednak ve zvláštních, nejen formálních normách řízení před čestným soudem, jednak i v samém vojenském trestním zákoně, připouštějícím beztrestnou obranu důstojnické cti. Že pro takové odchylky od obecných norem není místo ve státě s orientací republikánsko-demokratickou, je na bíledni. Proto však nelze podle mého soudu některému projevu upříti povahu trestního ublížení na cti pouze z toho důvodu, že jím mohla trpěti vážnost napadeného toliko v očích příslušníků určitého kruhu, na př. z toho důvodu, že vážnost redaktora, jemuž byla učiněna výtka, že prozradil původce zprávy, tedy redakční tajemství, mohla tím

trpěti jen v očích jeho stavovských druhů (Arci je to quaestio facti: nelze na př. říci totéž o výtce učiněné lupiči, kterou by trpěla jen vážnost jeho v očích jeho zločinných společníků.) Při uvedeném mínění trvám přes odporující na pohled znění §u 2, jenž mluví o skutečnosti, která by mohla napadeného vydati v opovržení nebo snížiti v obecném míněnί; nanejvýše bych připustil, že by pak nešlo o pomluvu, nýbrž jen o urážku.

Jiná jest otázka, zda a do jaké míry může rozsah ochrany cti býti činěn závislým na osobnosti napadeného. Tu je jedno jisto, totiž, že zákon sám nemůže v té příčině činiti rozdíl mezi příslušníky jednotlivých stavů, jednotlivých ras nebo náboženských vyznání, nýbrž že musí vycházeti z pojmu jakési průměrné (normální) cti, která je příslušnými normami chráněna, nechť jde o kohokoli. Proto požívá této ochrany na př. i tulák, zločinec atd. Tím není arci řečeno, že by osobnost toho, proti němuž směřuje čin dotýkající se cti, byla při rozhodování otázky, zda je tu trestné ublížení na cti, zcela bez významu. Nelze říci, že určité jednání, zejména určité slovo sluší v každém případě pokládati za ublížení na cti. To, co mezi pijany v krčmě platí za pouhý silnější výraz, může býti urážkou ve společnosti inteligentů; slovo, které je zpravidla nadávkou, může býti podle okolností (na př. mezi milenci) lichotkou. Jednání, jež by mohlo býti pokládáno za trestné zesměšňování ve schůzi nějaké akademie věd, může býti beztrestné, stalo-li se v maškarní zábavě. Jak viděti, nerozhoduje zvolený výraz sám, nýbrž i prostředí, v němž ho bylo užito, význam, jaký se mu v tomto prostředí přikládá, smysl, v němž byl míněn atd.; zkrátka všecky okolnosti případu musí býti vzaty v úvahu při řešení otázky, zda jde o trestné ublížení na cti. Není pochybnosti, že při tom může míti význam i osobnost toho, proti němuž činnost směřovala.

Tím, co jsem právě řekl, jsme získali zároveň směrnici pro řešení sporné otázky, zda mohou býti předmětem urážky také děti a osoby choromyslné. Pokud jde o děti, bývá tato možnost někdy připouštěna teprve od té doby, kdy dítě dosáhlo určitého stupně duševního vývoje nebo kdy vstoupilo samo v jistý okruh povinností, zejména kdy počalo navštěvovati školu (sb. víd. 2836, sb. n. s. 1011). Správné je

pokládati tuto otázku i zde, jak pokud jde o děti, tak pokud jde o choromyslné, za quaestio facti a usuzovati podle všech okolností případu, zda je možné v činu spatřovati ublížení na cti buď dítěti nebo choromyslnému samému či osobě, která je má v péči nebo na ně dozírá. Řekne-li kdo o choromyslném, aby vysvětlil neb omluvil jeho jednání, že to je blázen, není to ovšem urážka. Ale naopak nelze prohlásiti za beztrestné, vydává-li se choromyslný pro tento svůj stav bezdůvodně veřejnému posměchu.

Uvedená směrnice dává nám zároveň přijatelný klíč k řešení jiného případu, jenž bývá tvrdým oříškem pro praxi soudů: pokárání cizího dítěte. Mladistvý nezbeda potřísní nic netušícímu chodci svévolně oděv nebo vmetne mu dobře mířenou ranou z praku kamínek do tváře. Rámě spravednosti je vzdáleno, rovněž i trestající ruka otcovská. Napadený v pochopitelném rozhořčení potrestá hocha sám. Praxe marně se tu ohlíží po exkulpujícím důvodu, jenž by umožil zproštění nepovolaného karatele. Pomáhá si tu podmíněným odsouzením, pokud je podle zákona možné. Zákon o ochraně cti připouští v takových případech i upuštění od potrestání (t. zv. provokace, § 9 odst. 2; o tom ještě níže). Ale v obou případech je obviněný přece jen uznán vinným. Podle mého soudu jedná tu napadený jaksi jako negotiorum gestor nepřítomných rodičů a pokáral-li dítě přiměřeným způsobem, asi jako by byl učinil rozumný otec sám, nelze v tom spatřovati ublížení na cti, a je tudíž možné vynésti rozsudek osvobozující (srov. § 1 zák. o ochr. cti slova: »zlým nakládáním... nebo jinak na cti ublíží.«).

Také může záležeti na účelu projevu i na jeho formě. Tyto dva momenty poskytují vhodné kriterium zejména pro rozlišení nedovoleného uvádění v posměch od přípustné satiry a karikatury, trestného ublížení na cti od věcné vědecké neb umělecké kritiky, jak se toho dotýká § 6 odst. 1 zákona o ochraně cti.

II.

Trestné činy proti cti normované dosud v §§ 487 až 497 tr. z. jsou v zákoně o ochraně cti zachyceny celkem ve čtyřech zákonných skutkových podstatách, nesoucích tato

pojmenování: urážka (§ 1), pomluva (§ 2), utrhání na cti (§ 3) a výčitka trestního stíhání nebo trestu (§ 4). Posléz uvedený § 4 recipoval v podstatě platné právo (§ 497), leč že čin, byl-li spáchán obsahem tiskopisu, je — stejně jako ostatní — přečinem. V u r á ž c e (§ 1) jsou obsažena jednání trestná dříve podle § 496 a k nim přibráno z § 491 vydávání v posměch (třeba nikoli veřejný); k tomu pak připojena generální klausule »nebo jinak na cti ublíží«, která kvalifikuje ustanovení § 1 jako subsidiární normu platnou pro všecka ublížení na cti, která nelze trestati jako pomluvu, jako utrhání na cti nebo jako výčitku trestního stíhání nebo trestu.

K tomu poznamenávám po stránce terminologické, že pojmenování »utrhání na cti« zvolené v § 3 bylo, pokud jde o zločin § 209, nahrazeno jménem »k ř i v é o b v i n ě n í«, a že výrazem »u r á ž k y« zvoleným v § 1 nemůžeme již označovati trestné činy proti cti vůbec, jako jsme dosud zpravidla činili, nýbrž že se doporučuje mluviti v tomto smyslu — hledíc na znění §u 1 »nebo jinak na cti ublíží« — o u b l í ž e n í c h n a c t i. Naproti tomu lze podle mého soudu bez závady podržeti pojmenování zákona č. 124/1924 »zákonem o tiskových urážkách« (jaksi v širším smyslu toho slova). V praxi častěji užívané pojmenování »tisková novela z r. 1924« není vhodné, poněvadž tento zákon je svým obsahem spíše novelou k trestnímu zákonu a k trestnímu řádu.

Ublížení na cti, spáchané t v r z e n í m s k u t e č n o s t i, která by mohla napadeného vydati v opovržení nebo snížiti v obecném mínění, je trestné jako p o m l u v a. Je tudíž pomluva v podstatě kvalifikovaný případ urážky, charakterisovaný tím, že byla tvrzena skutečnost uvedené povahy. Je jisto, že uvedení takové skutečnosti je způsobilé dotknouti se cti druhého mnohem citelněji než na př. nadávka nebo zesměšnění, a proto také je pomluva trestná přísněji než urážka. Tím není ovšem řečeno, že by urážka nemohla býti spáchána tvrzením skutečnosti. Naopak, pokud skutečnost postrádá uvedené kvalifikace, sluší uvážiti, zda nelze — hledíc na výše vytčenou subsidiární povahu normy §u 1 — čin trestati jako urážku.

Stejně jako je pomluva v podstatě kvalifikovaným případem urážky, je opět u t r h á n í n a c t i kvalifikovaným

a tudíž přísněji trestným případem pomluvy, který je charakterisován tím, že pomlouvající v ě d ě l, ž e t v r z e n á s k u t e č n o s t j e n e p r a v d i v á (§ 3 odst. 1). Ještě přísněji je trestný utrhač, jednal-li podle promyšleného plánu s úmyslem, aby rozvrátil rodinný život toho, komu na cti utrhal, nebo člena jeho rodiny, neb aby zničil hmotnou existenci takové osoby (§ 3 odst. 2).

Z toho, co uvedeno, je patrné, že pomluva a utrhání na cti zahrnují v sobě ublížení na cti trestná dříve podle §§ 487, 488 a 489, totiž obvinění z činu trestného (pokud nejde o zločin křivého obvinění podle § 209), obvinění z činu nemravného nebo nečestného a vyjevování skutečností života rodinného nebo vůbec soukromého. Pokud jde o výtku nějakého cti se dotýkajícího s m ý š l e n í nebo takové v l a s t n o s t i (§ 491), je otázkou jednotlivého případu, jde-li o pomluvu nebo utrhání na cti či o pouhou urážku. Tak mohou výrazy »surovec«, »lakomec«, »lhář« a pod. býti prostě nadávkou, ale také pomluvou nebo utrháním na cti. Rozhodné bude, zda bylo takového výrazu užito v souvislosti s nějakou tvrzenou skutečností nebo s událostí, o které právě byla řeč. V tomto případě jde nepochybně o pomluvu (utrhání na cti) a je možný také důkaz pravdy, jak jej výslovně připouští § 8 odst. 2 (srov. sb. víd. 1870, 4089, sb. n. s. 3038).

Kdežto jak pomluva, tak i utrhání na cti a výčitka trestního stíhání nebo trestu vyžadují, aby čin byl spáchán p ř e d t ř e t í o s o b o u, § 1 k trestnosti urážky toho nežádá. Je tedy urážka trestná, i když se stala mezi čtyřma očima nebo v uzavřeném dopise zaslaném přímo napadenému. Z toho by se mohlo usuzovati, že zákon č. 108/1933 chrání čest ve výše uvedeném subjektivním smyslu jako vědomí člověka o vlastní hodnotě jen měrou omezenou. To je potud pravdou, že útoky na čest, staly-li se uvedeným způsobem, nemohou býti trestány jako pomluva, jako utrhání na cti nebo jako výčitka trestního stíhání nebo trestu podle § 2 až 4, nýbrž toliko jako urážka podle subsidiární normy §u 1.

Na jedno sluší upozorniti. Přirovnáme-li znění §u 1 a 2 zák. o ochraně cti »kdo někomu na cti u b l í ž í« se zněním §u 11 zákona na ochr. rep., normujícím urážku presidenta republiky, »kdo pronese o něm obvinění, věda, že tím je vážně o h r o ž e n a jeho čest,« mohlo by se zdáti, že tu je

podstatný rozdíl záležející v tom, že k obecné urážce a pomluvě je třeba, aby čest byla skutečně porušena, kdežto k urážce presidenta republiky stačí, že čest jeho byla ohrožena. To konečně by bylo odůvodněno, hledíc na postavení náčelníka státu, žádoucí zvýšenou ochranou jeho cti. Než ve skutečnosti toho rozdílu není. Čest je totiž právní statek nehmotný, u něhož je nesnadné zjistiti, byl-li v konkretním případě již porušen či toliko ohrožen. Kdyby čin byl trestný jen, došlo-li k poruše cti, tedy utrpěl-li napadený skutečně újmu na své vážnosti, na svém dobrém jménu, vedlo by to k beztrestnosti urážky učiněné osobě tak vysoce vážené, že by ani nejhrubší urážka její vážnosti uškoditi nemohla. A což v případě urážky učiněné mezi čtyřma očima nebo v uzavřeném dopise, kde se chrání, jak jsem uvedl, vlastní vědomí člověka o své hodnotě? Zda by tu bylo možné vůbec kdy tvrditi, neřku-li dokázati, že čest v tomto smyslu byla skutečně poškozena, tedy úcta napadeného k sobě samému snížena? Proto sluší schvalovati, že k trestnosti pomluvy a utrhání na cti podle § 2 a 3 není potřebí, aby ten, proti němuž čin směřuje, byl jím skutečně vydán v opovržení nebo v obecném mínění snížen; nýbrž stačí k dokonání trestného činu, že pomluva je taková, že z ní tento výsledek vzejíti může. Jinými slovy netřeba, aby čest napadeného byla uvedeným způsobem porušena, nýbrž stačí, že byla ohrožena. A to platí z vnitřního důvodu výše uvedeného — přes odchylné znění §u 1 (»na cti ublíží«) — také o urážce.

III.

Pokud jde o rozsah ochrany cti hledíc na osoby hromadné, sluší vytknouti, že zákon č. 108/1933 přiznává ochranu cti výslovně politickým organisacím, tedy i politickým stranám, avšak toliko tuzemským, a to pouze proti pomluvě a proti utrhání na cti a jen, byly-li spáchány obsahem tiskopisu nebo před početným shromážděním. To tedy znamená zásadné sankciování (byť i s jistým omezením) dosavadní praxe nejvyššího soudu, která politickým stranám ochranu cti přiznává. Stejně jako u politických organisací je ochrana cti omezena, pokud jde o periodické tiskopisy, které byly chráněny — ovšem jen proti útokům spá-

chaných obsahem tiskopisu — již podle §u 27 zákona o tiskových urážkách č. 124/1924. Naproti tomu nepřiznává nový zákon společnostem obchodním ochranu cti, kterou jim vládní návrh chtěl koncedovati. Pochybnost vyskytnuvší se v tom směru, jsou-li novým právem chráněny spolky nepolitické (srov. Právník, 1934, s. 136), pokládám za neodůvoděnou; neboť zákon o ochraně cti jistě nezamýšlel změniti dosavadní praxi, která pokládá spolky za korporace zákonem uznané, jimž nový zákon — stejně jako již § 492 tr. z. — ochranu přiznává; z toho pak, že se výslovně zmiňuje toliko o spolcích politických, lze dovozovati jen, že omezení pro politické spolky stanovená pro spolky nepolitické neplatí, nikoli však, že spolky nepolitické jsou z ochrany vyloučeny.

Spíše může býti spor o to, zda lze společnosti náboženské pokládati za korporace zákonem uznané a přiznati jim ochranu cti podle §§ 1—3 nového zákona. Je-li skupina příslušníků některého vyznání organisována jako spolek, pak nemůže o tom býti pochybnosti, že požívá ochrany podle uvedených ustanovení jako každý jiný spolek. Ale za stejně nepochybné pokládám, že nelze za korporace pokládati a tudíž za účastné ochrany cti uznati veškerenstvo příslušníků některého vyznání ve státě, byť i zákonem uznaného, stejně jako tato kvalifikace a ochrana nenáleží příslušníkům některé národnosti ve státě jako celku. Podobně jako národnosti a jejich skupiny jsou zvláště chráněny §em 14 zákona na ochranu republiky, používají společnosti náboženské zvláštní ochrany podle § 303 odst. 1 tr. z., jenž má nadpis »urážka církve nebo společnosti náboženské zákonně uznané«. Arci nesahá tato ochrana ani v tomto ani v onom případě tak daleko jako podle §§ 1 až 3 zákona o ochraně cti; ale toho také není naléhavě zapotřebí. A pak sluší v případě, kde napadena byla celá náboženská nebo národnostní skupina způsobem, jenž není trestný podle § 303 tr. z. nebo podle § 14 zák. na ochranu republiky (na př. všichni Židé, všichni Češi jsou . . .), vždy ještě zkoumati, zda nesluší v tom spatřovati útok proti jednotlivým členům skupiny (zejména právě přítomným, k nimž výrok směřoval), trestný podle §§ 1 až 3 zákona na ochranu cti. Jak z toho, co uvedeno, je viděti, chtěl bych otázku, zda náboženské

společnosti jsou chráněny zákonem č. 108/1933, míti řešenu jako quaestio facti, při čemž bych pokládal za rozhodující, zda jde o náboženskou společnost zákonně uznanou a dostatečně organisovanou, aby mohla býti pokládána za korporaci.

IV.

Zákon vylučuje trestnost urážky, pomluvy a výčitky trestního stíhání nebo trestu, byla-li činem plněna právní povinnost nebo vykonáváno právo a nebyly-li meze tohoto oprávnění překročeny. To ovšem není zvláštností trestných činů proti cti, nýbrž z obecné zásady platné také o jiných právních statcích vyplývá, že porušení nebo ohrožení právního statku není trestné, není-li bezprávné, nýbrž, jeví-li se jednáním právným. Proto jsou beztrestná zejména ublížení na cti učiněná u výkonu povinnosti úřední nebo služební (zvl. ve služebním oznámení, sb. víd. 1747, 4178; sb. n. s. 2175), nebo vůbec u výkonu povinnosti veřejné (na př. svědecké, sb. víd. 2635, 3421; sb. n. s. 877, 1122, 3598, 3880), u výkonu práva kárného (v úřadě, ve škole, v rodině, v živnosti atd., sb. víd. 2836, 3328; sb. n. s. 1745), nebo vůbec na ochranu oprávněných zájmů veřejných i soukromých. Podmínkou beztrestnosti ve všech těchto případech je však, že ani formou, ani obsahem nebyla překročena hranice nutnosti. To vše je uznáno již citovanou dosavadní judikaturou a zákon o ochraně cti dává toliko této praxi sankci zákonnou. Totéž lze říci, stanoví-li výslovně beztrestnost kritiky vědeckého, uměleckého nebo jiného podobného výkonu (na př. živnostenského, sportovního) za podmínky, že nebyly překročeny meze věcného posuzování (§ 6 odst. 1).

Beztrestnost je ovšem vyloučena, ví-li jednající, že jeho tvrzení je nepravdivé; proto se důvod vyloučené trestnosti, o němž tu řeč, nevztahuje na utrhání na cti.

Jako další důvod vylučující trestnost uvádí zákon důkaz pravdy a důkaz omluvitelného omylu. Příslušná ustanovení (§§ 6 až 8) se však týkají toliko urážky a pomluvy; urážky ovšem jen potud, pokud může býti spáchána uvedením skutečnosti; nevztahují se však na utrhání na cti, jež předpokládá objektivní nepravdivost tvrzené sku-

tečnosti, ani na výčitku trestního stíhání nebo trestu, jež by se jinak stala fakticky beztrestnou, poněvadž by důkaz pravdy byl patrně as v každém případě snadno možný.

Důkazem omluvitelného omylu je nahrazen dosavadní důkaz odůvodněného přesvědčení o pravdě, či, jak v praxi je — podle mého soudu ne zcela přiléhavě — nazýván, důkaz pravděpodobnosti. Sluší však zkoumati, zda tu jde o pouhou změnu pojmenování, či zda to je změna věcná. § 490 odst. 2 tr. z. vyžadoval k t. zv. důkazu pravděpodobnosti, aby obviněný »prokázal takové okolnosti, z nichž vyplývaly dostatečné důvody, aby pronesené obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé«. Podle § 6 odst. 3 nového zákona je potřebí k důkazu omluvitelného omylu, aby se dokázaly »aspoň takové okolnosti, pro které uvedené nebo sdělené skutečnosti mohly býti pokládány důvodně za pravdivé«. Na první pohled je viděti, že mezi oběma ustanoveními není podstatného rozdílu. Zejména bije do očí, že v obou je zvolena pasivní forma: okolnosti, pro které urážlivé tvrzení »mohlo býti pokládáno za pravdivé«, bez vyjádření jakéhokoli vztahu k vinníku. To by mohlo vésti k závěru, že tato náležitost má býti posuzována čistě objektivně a že tedy zejména nezáleží na tom, zda obviňující v době činu o těchto okolnostech věděl čili nic. K tomuto závěru dochází skutečně profesor Kallab (n. u. m., s. 381). Já bych nechtěl tento závěr v této všeobecnosti podepsati. Vždyť je možné, že zákon prostě předpokládá, že obviňující o těchto okolnostech, které pak ex post dokazuje, již v době činu věděl, což je případ zajisté normální. To však nás nezbavuje nutnosti, řešiti případ, když by se dokázal opak, že mu totiž tyto okolnosti v době činu nebyly známy, nýbrž že čerpal obvinění z nějakého velmi pochybného pramene a že je lehkomyslně rozšiřoval dále, ač se mohl o jeho nepravdivosti snadno přesvědčiti. Zda by v tomto případě bylo lze mluviti o omluvitelném omylu? Jak viděti zdůrazňuje zákon právě tímto novým pojmenováním velmi vhodně subjektivní stránku věci, dávaje tím na jevo, že nechce trestnost vylučovati v případě, kde obviňující sám svůj omyl zavinil tím, že obviňoval nemaje pro to dostatečných důvodů. Vždyť je dokonce možné, že v době činu zde sice byly okolnosti nasvědčující pravdivosti obvinění, že však

obviňující přes to dobře věděl, že obvinění je nepravdivé. Tu arci by čin byl utrháním na cti, na něž se ustanovení, o nichž tu řeč, jak uvedeno, nevztahují. Ale dokazuje to, jak značnou váhu zákon klade právě na tuto stránku subjektivní.

(Dokončení.)

Několik poznámek k novému zákonu o finančních prokuraturách.

Dr. Karel Tyl.

Pod tímto názvem vyložil v 10. letošním sešitě »Právníka« president finanční prokuratury v Praze Dr. Jaroslav Peka své mínění mimo jiné také o vhodnosti použití § 2 odst. 1. zák. č. 97/33 o finančních prokuraturách. Podle tohoto ustanovení vládní nařízení určí, které úřady (orgány) a pokud zastupují stát ještě v jiném soudním řízení (mimo knihovní), ve kterém není předepsáno zastoupení advokátem, samy, a jaká náhrada nákladů řízení v takovýchto případech státu přísluší. Dr. Peka opakuje v uvedeném svém článku v podstatě to, co uveřejnil již dříve v č. 14. a 15. loňského »Právneho obzoru« v článku »Zákon o finančních prokuraturách«. Dr. Peka soudí, že s exempcemi ze zastupování státu finančními prokuraturami možno se smířiti v oboru práva knihovního (kdež jsou výslovně stanoveny zákonem),*) další případné exempce však, zejména v řízení sporném, pokládá pro účelné a úspěšné zastupování zájmů státních a také z jiných důvodů za povážlivé, a vyslovuje naději, že dojde-li k nim vůbec, stane se to jen měrou nejomezenější a nejopatrnější. Jeho úvaha vztahuje se především na zastupování státních drah. Stanovisko Dr. Peky setkalo se v celku i v jednotlivostech s vážnými námitkami v kruzích železničních právníků. Mimo jiné zarazilo, že Dr. Peka doporučuje jen velmi omezené použití zmocnění daného vládě v § 2 odst. 1. zák. č. 97/33, aniž se jakkoli vypořádal s důvody, jež jsou uváděny pro stanovení výjimek ze zástupčího oprávnění finančních prokuratur, a to také v samotné důvo-

*) K tomu podotýkám, že v době vydání zákona byla v knihovních věcech státních drah součinnost fin. prokuratur fakticky již omezena na zcela nevýznamnou míru. Srovnej také důvodovou zprávu k cit. zákonu, tisk senátu č. 844, III. vol. obd., str. 13.